

රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

සමස්ත උපතනීන්

1991 වර්ෂයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පසුගිය වර්ෂ දෙකෙහි පැවති යහපත් ප්‍රවණතාවයට ප්‍රතිවිරුද්ධ වීමේ නැඹුරුතාවයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. වඩා හිතකර වූ අය වැය තුලනයක් ඇති කර ගැනීමේ දැඩි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියා මාර්ගයන් පැවතුණද, සමස්ත ආදායම් / ද.දේ.නි. අනුපාතය 1990 පැවති සියයට 21.2 සිට 1991 දී සියයට 20.3 දක්වා පහත වැටුණු අතර 1991 දී වර්තන වියදම් / ද.දේ.නි. අනුපාතය පෙර වර්ෂයේ පැවති සියයට 22.3 මට්ටමෙහිම පැවතුණි. ආදායමේ ප්‍රමාණවත් නොවූ වර්ධන වේගය හා වර්තන වියදම් සඳහා වූ පුළුල් ඉල්ලුම හේතු කොට වර්ධනය වූ වර්තන ගිණුමේ හිඟය / ද.දේ.නි. අනුපාතය 1990 වර්ෂයේ පැවති සියයට 1.2 සිට 1991 දී සියයට 2 දක්වා වැඩිවීම මගින් අයවැයෙහි වර්තන ගිණුමෙහි කළයුතු ගැලපුම්වල වැදගත්කම නොසලකා හැරීමක් දක්නට ලැබුණි. තවද රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ විද්‍යමී ද ඇතුළත් වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ශුද්ධ ණය දීම දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 8.8 සිට සියයට 9.5 දක්වා වර්ධනය වීමෙන් 1990 දී සියයට 31.1 ක් වූ මුළු වියදම් / ද.දේ.නි. අනුපාතය 1991 දී සියයට 31.9 දක්වා වර්ධනය විය. එසේ වුවද, මෙම වැඩිවීම කෙරෙහි එක් වතාවක් පමණක් බලපෑම ඇති වියදම් ලෙස සැලකිය හැකි රුපියල් දශ ලක්ෂ 5,500 ක් (දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.5) පමණ වූ අතිරික්ත රජයේ සේවකයන් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ හා ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ පිරිවැය ද තරමක් දුරට දායක විය. මේ අනුව ආදායම් හා වියදම් ප්‍රවණතාවයන් සමස්ත අය වැය හිඟය / ද.දේ.නි. අනුපාතය 1990 දී පැවති සියයට 9.9 සිට 1991 දී සියයට 11.6 ක් බවට වැඩි කිරීමට හේතු වූ අතර එය 1988 සිට අයවැය හිඟය / ද.දේ.නි. අනුපාතයෙහි දක්නට ලැබුණු අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව වෙනස් කරවීමට හේතු විය.

1991 අයවැය හිඟය පියවීමේදී දේශීය ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 4.3 ක්ව පවත්වා ගත හැකි වූ අතර එය 1990 දී සියයට 5.3 ක් විය. වර්ෂය තුළදී අයවැය කටයුතු සඳහා ආර්ථික ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ණය ලෙස ලැබුණු විදේශ ආධාරවල ඇති වූ සැලකිය යුතු වැඩිවීම මෙම ප්‍රවණතාවයට බලපෑ හේතුව විය. කෙසේ වුවද, 1991 වර්ෂයේ දේශීය ණය ගැනීම්, වර්ෂය සඳහා මූලික ඉලක්කයට පැවති දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 2.2 සැලකිය යුතු ලෙස ඉක්මවනු ලැබිණි. මෙබඳු තත්ත්වයක් විශේෂයෙන්ම අනෙකුත් අංශවලින් ආයෝජන අරමුදල් සඳහා වූ ඉල්ලුම ඉහළ මට්ටමක පවතින අවස්ථාවකදී වඩා පුළුල් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ගැලපුම්වල අවශ්‍යතාවය දැඩි ලෙස අවධාරණය කරන ලදී.

අයවැය තත්ත්වය

1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 76,179 ක් වූ රජයේ ආදායම් සියයට 12 ක සමස්ත වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. ආනයන බදු, සුරාබදු, නිෂ්පාදන මත පිරිවැටුම් බදු, ආදායම් බදු සහ පොළී ආදායම් මගින් රැස් කරන ලද ආදායම් වැඩි වී තිබියදීත්, සමස්ත ආදායමෙහි වර්ධනය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ භාමික වැඩිවීමට වඩා පහත් මට්ටමක පැවතුන අතර මෙයට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ආනයන මත වූ පිරිවැටුම් බදුවල සාමාන්‍ය වර්ධනය හා අපනයන බදුවල වූ සීඝ්‍ර පහත වැටීමය. මේ අනුව ආදායම් / දළ දේශීය නිෂ්පාදන අනුපාතය පෙර වර්ෂයේ පැවති මට්ටමට වඩා ප්‍රතිශත අංකයකින් අඩුවෙමින් 1991 දී සියයට 20.3 ක්ව පැවතිණි.

වියදම් අංශයෙහි සියයට 17 ක වර්ධනයක් සලකුණු කරමින් 1991 වර්තන වියදම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 83,756 දක්වා වැඩි විය. රජයේ මෙහෙයුම් වියදම් සීමා කිරීම අඛණ්ඩව පවතිද්දීත් ආරක්ෂණ කටයුතු වෙනුවෙන් කරන ලද අනුපේක්ෂිත විශාල වියදම, භාණ්ඩ හා සේවා

සඳහා වූ ගෙවීම්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට සමානුපාතිකව 1990 පැවති සියයට 9.4 සිට 1991 දී සියයට 9.5 දක්වා වර්ධනය කිරීමට දායක විය. එසේම සැලකිය යුතු අත්දැමින් රජයේ අතිරික්ත සේවකයන් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ වැඩපිළිවෙල සහ සරණාගතයන් සඳහා වියදම් කිරීම, කුටුම්භ අංශයට කරන ලද වර්තන පැවරුම්, 1991 දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 5.8 මට්ටම දක්වා වැඩිවීමට හේතු විය. මෙය 1990 දී සියයට 4.7 කි. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධව, රාජ්‍ය ණය මත කරන ලද පොළී ගෙවීම්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 1990 පැවති සියයට 6.4 සිට සියයට 5.9 දක්වා පහත වැටුණි. ඒ අනුව වර්තන වියදම් / දළ දේශීය නිෂ්පාදිත අනුපාතය පෙර වර්ෂයෙහි පැවති මට්ටම වූ සියයට 22.3 හි පැවතුණි.

ආදායම් සහ වර්තන වියදම් යන අංශයන්හි ඇති වූ මෙම උපතකින් වර්තන ගිණුමෙහි රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,577 ක හිඟයක් ඇති කිරීමට සමත් වූ අතර, මෙය 1990 වර්ෂයේ වාර්තා ගත සංඛ්‍යාව මෙන් දෙගුණයක් පමණ විය. මේ අනුව වර්තන ගිණුමේ හිඟය / දළ දේශීය නිෂ්පාදිත අනුපාතය 1990 වූ සියයට 1.2 සිට 1991 දී සියයට 2 දක්වා පිරිහිණි. ශ්‍රී ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලය වෙනුවෙන් දරන ලද අධික ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ වියදම්, අත්තිකාරම් ගිණුම මත වූ ඉහළ ණය දීම සහ රාජ්‍ය ආයෝජන ව්‍යාපෘති මත කරන ලද වියදම් වර්ධනය වීම නිරූපනය කරමින් ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ශුද්ධ ණයදීම්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට සාපේක්ෂව 1990 පැවති සියයට 8.8 සිට 1991 දී සියයට 9.5 දක්වා ඉහළ නැගුණි. මේ අනුව සමස්ත වියදම් / දළ දේශීය නිෂ්පාදිත අනුපාතය 1990 සියයට 31.1 සිට 1991 දී සියයට 31.9 දක්වා වැඩිවිය.

පෙර වර්ෂයේ පැවති අයවැය හිඟය වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 31,850 (දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 9.9) සමග සසඳන විට 1991 වර්ෂයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු රුපියල් දශ ලක්ෂ 43,348 ක (දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 11.6) සමස්ත අයවැය හිඟයක් (දීමනාවලට පෙර) ඇති කරන ලදී. එසේ වුවද දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ආර්ථික ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ වැඩපිළිවෙලට ආධාර පිණිස ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව හා ජපන් රජය මගින් වැඩසටහන් ණය යටතේ දෙන ලද මූල්‍ය ආධාර හේතු කොට, දේශීය ණය ගැනීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 16,149 (දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 4.3) ක මට්ටමෙහි පවත්වාගෙන යාමට හැකි විය. 1990 දී මෙයට සංසන්දනාත්මක අගය වූයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 16,986 කි. (දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 5.3 කි). දේශීය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් අරමුදල් රැස් කිරීමේදී දේශීය ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මුළුමනින්ම වාගේ බැංකු නොවන අංශයෙන් සපුරා ගන්නා ලදී. අයවැය කටයුතු සඳහා ලබා ගන්නා ලද සමස්ත දේශීය ණය ගැනීම් ඉහළ මට්ටමක පැවතුනද වර්ෂය තුළ උද්ධමනකාරී මූල්‍යකරණයෙන් වැලකී සිටීමට රජයට හැකිවිය. මේ අතර 1991 දී විදේශීය ණය සහ ප්‍රදානයන් ලෙස ලබා ගන්නා ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 27,199 (දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 7.3 ක්) මගින්, 1991 වර්ෂයේ අයවැය හිඟයෙන් තුනෙන් දෙකොටසක් මූල්‍යකරණය කරන ලද අතර මෙහි සංසන්දනාත්මක අගය 1990 දී සියයට 58 ක් විය. 1987-1991 කාලසීමාව තුළ රජයේ අයවැය කටයුතුවල සාරාංශය 1.49 සටහනේ දක්වා ඇත.

ආදායම

1991 දී රජයේ ආදායම 1990 ට වඩා සියයට 12 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 76,179 ක් විය. රුපියල් දශ ලක්ෂ 68,157 ක් වූ, බදු ආදායම් පෙර වර්ෂයේ මෙන්ම මුළු ආදායමෙන් සියයට 90 කට දායක විය. මුළු බදු ආදායමින් සියයට 47 ක් ලබා දෙන ලද දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත පැනවූ බදු ආර්ථිකයේ ඉතාම වැදගත් බදු පදනම බවට පත්විය. මේ අතර මෑත වර්ෂවලදී දක්නට ලැබුන අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව කඩදුරටත් පවත්වා ගනිමින් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම පදනම් කොටගත් බදු ආදායමේ කොටස 1990 සියයට 32 සිට 1991 දී සියයට 29 දක්වා පහත වැටුණි. 1991 දී ආදායම් බදුවල සාපේක්ෂ වැදගත්කම සියයට 12 සිට සියයට 14 දක්වා වර්ධනය විය.

1.49 සංඛ්‍යා සටහන

රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ සම්පිණ්ඩනය

ශීර්ෂය	1987	1988	1989	1990	රුපියල් දස ලක්ෂ		
					අනුමත කළ අගය ලේඛන	1991 තාවකාලික	1992 අනුමත කළ අගය ලේඛන
මුළු ආදායම් සහ දීමනා	46822	48337	60386	74661	78669	84049	93720
මුළු ආදායම	42145	41749	53979	67964	70669	76179	85000
බදු ආදායම	35119	35946	47513	61206	64899	68157	76575
බදු - නොවන ආදායම	7026	5803	6466	6758	5770	8022	8425
දීමනා	4677	6588	6407	6697	8000	7870	8720
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	63894	76532	82164	99814	106691	119527	124010
වර්තන	39560	46132	56884	71771	72962	83756	84327
ප්‍රාග්ධන	22816	22878	20750	19161	28118	25968	34475
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්	1518	7522	4530	8882	5611	9803	5208
වර්තන ගිණුම් අතිරික්තය/හිඟය(-)	2585	-4383	-2905	-3807	-2293	-7577	673
අයවැය හිඟය (දීමනාවලට පෙර)	-21749	-34783	-28185	-31850	-36022	-43348	-39010
අයවැය හිඟය (දීමනා වලට පසු)	-17072	-28195	-21778	-25153	-28022	-35478	-30290
පියවීම	17072	28193	21777	25152	28022	35478	30290
විදේශීය ණය ගැනීම්	5716	7128	5926	11644	19883	19329	20793
දේශීය ණය ගැනීම්	11356	21065	12373	16986	8139	16149	9497
වෙළඳ පොල-නොවන (අ)	1415	1685	1822	3538	-	1667	-
වෙළඳ පොල	9941	19380	10551	13448	8139	14482	9497
බැංකු-නොවන	6400	9227	13837	13074	12639	15358	9497
බැංකු	3541	10153	-3286	374	-4500	-876	-

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්

මුළු ආදායම සහ දීමනා	23.8	21.8	24.0	23.3	21.4	22.4	21.2
මුළු ආදායම	21.4	18.8	21.4	21.2	19.3	20.3	19.2
බදු ආදායම	17.9	16.2	18.9	19.1	17.7	18.2	17.3
බදු - නොවන ආදායම	3.6	2.6	2.6	2.1	1.6	2.1	1.9
දීමනා	2.4	3.0	2.5	2.1	2.2	2.1	2.0
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	32.5	34.5	32.6	31.1	29.1	31.9	28.0
වර්තන	20.1	20.8	22.6	22.4	19.9	22.3	19.0
ප්‍රාග්ධන	11.6	10.3	8.2	6.0	7.7	6.9	7.8
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්	0.8	3.4	1.8	2.8	1.5	2.6	1.2
වර්තන ගිණුම් අතිරික්තය/හිඟය(-)	1.3	-2.0	-1.2	-1.2	-0.6	-2.0	0.2
අයවැය හිඟය (දීමනාවලට පෙර)	-11.1	-15.7	-11.2	-9.9	-9.8	-11.6	-8.8
අයවැය හිඟය (දීමනා වලට පසු)	-8.7	-12.7	-8.6	-7.8	-7.6	-9.5	-6.8
පියවීම	8.7	12.7	8.6	7.8	7.6	9.5	6.8
විදේශීය ණය ගැනීම්	2.9	3.2	2.4	3.6	5.4	5.2	4.7
දේශීය ණය ගැනීම්	5.8	9.5	4.9	5.3	2.2	4.3	2.1
වෙළඳ පොල නොවන (අ)	0.7	0.8	0.7	1.1	-	0.4	-
වෙළඳ පොල	5.1	8.7	4.2	4.2	2.2	3.9	2.1
බැංකු-නොවන	3.3	4.2	5.5	4.1	3.4	4.1	2.1
බැංකු	1.8	4.6	-1.3	0.1	-1.2	-0.2	-

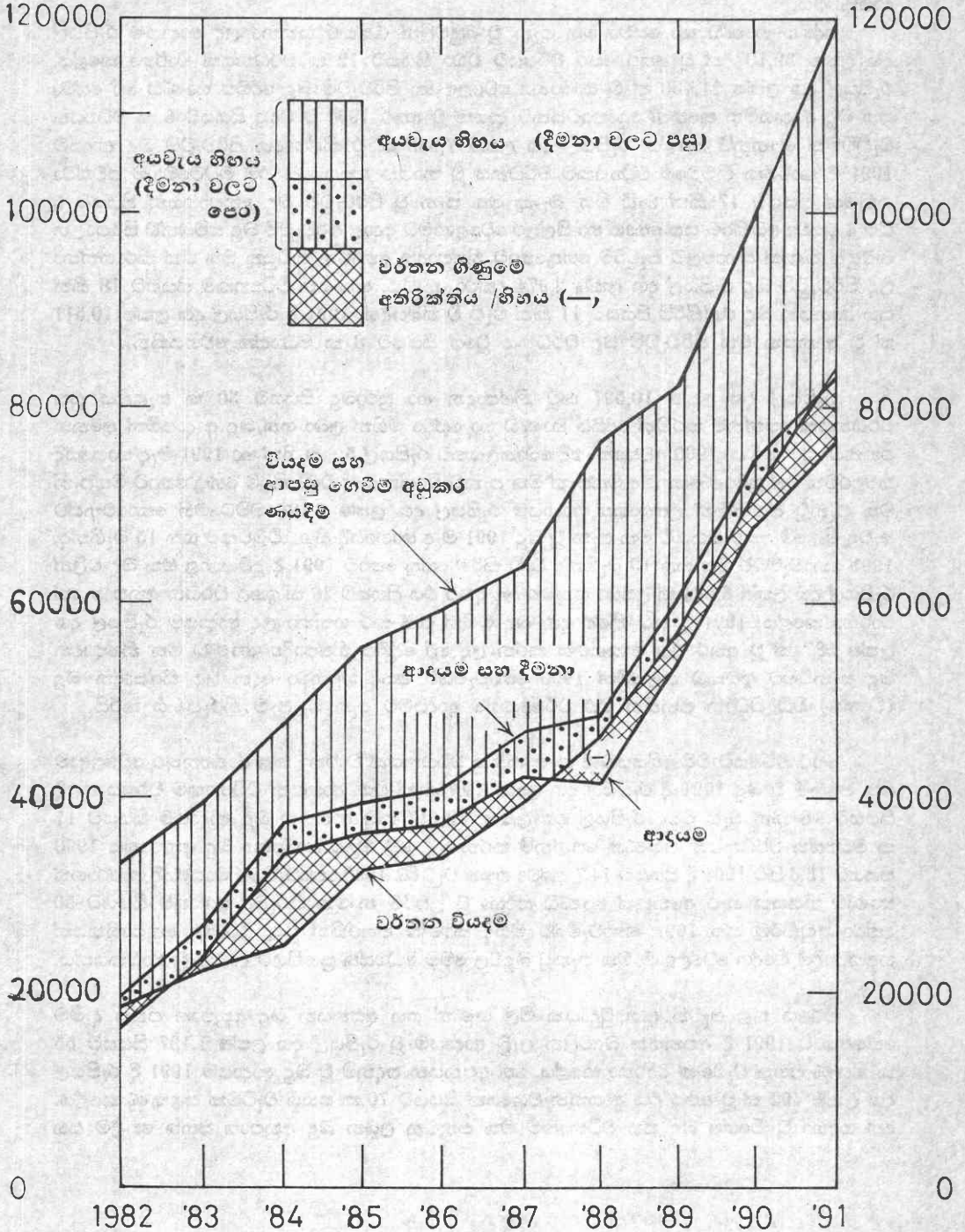
මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

(අ) 1989 දී හිඟවියදම් රුපියල් දස ලක්ෂ 3478 කින් වැඩිවීම සහ 1990 හිඟ වියදම් රුපියල් දසලක්ෂ 3,478 කින් අඩුවීම සඳහා ගැලපීම් කර ඇත.

රාජ්‍ය මූල්‍ය උපතනීන්

රුපියල් දහ ලක්ෂ

රුපියල් දහ ලක්ෂ

1990 වර්ෂයට වඩා සියයට 19 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළ බදු නොවන ආදායම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 8,022 ක් විය. පොලී ආදායම් සියයට 129 ක අති විශාල වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,617 ක් වූ අතර ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය මගින් කරන ලද පොලී ගෙවීම් වැඩිවීම මෙයට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුව විය. ශ්‍රී ලංකා වෙලිකොම් ආයතනය විසින් කරන ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,612 ක පැවරුමද 1991 දී බදු නොවන ආදායමෙහි වූ මෙම වැඩිවීම කෙරෙහි දායක විය.

දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත පැන වූ බදුවලින් රැස්කර ගන්නා ලද ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 32,107 ක් වූ අතර පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 12 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. රුපියල් දශ ලක්ෂ 21,430 ක් වූ සාමාන්‍ය වෙළෙඳ හා පිරිවැටුම් බදු දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු ආදායමින් තුනෙන් දෙකොටසකට දායක වූ අතර 1990 ට වඩා සියයට 6 ක මධ්‍යස්ථ වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළේය. රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,945 ක් වූ නිෂ්පාදන පිරිවැටුම් බදු ආදායම 1991 දී කාර්මික නිමවුමේ වටිනාකම වර්ධනය වූ නාමික අනුපාතය එම මට්ටමෙහිම පවත්වා ගනිමින් සියයට 17 කින් වැඩි විය. බැංකු මත පැන වූ පිරිවැටුම් බදු අනුපාතයන් සියයට 5 සිට 4 දක්වා අඩුකිරීම සහ තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාමට අදාළ පිරිවැටුම් බදු සම්බන්ධ පිරිපාලන කටයුතු පළාත් සභාවලට පැවරීම හේතුවෙන් නිෂ්පාදන නොවන කටයුතු මත රැස් කර ගන්නා ලද පිරිවැටුම් බදු රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,974 දක්වා අඩුවිය. ආනයන වටිනාකම සියයට 18 කින් සහ ආනයන බදු රැස්කිරීම් සියයට 11 කින් වැඩි වී තිබියදීත්, 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 10,511 ක් වූ ආනයන මත පිරිවැටුම් බදු වර්ධනය වූයේ සියයට 8 ක මධ්‍යස්ථ වේගයකිනි.

රුපියල් දශ ලක්ෂ 10,597 ක්වූ නිෂ්පාදන හා සුරාබදු සියයට 30 ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මගින් ලබා ගත් බදු ආදායමින් තුනෙන් එකකට දායක විය. 1990 අවසානයේදී බේරුම්ලයකට රුපියල් 5/- බැගින් හා 1991 මැද භාගයේදී කවදුරටත් එම ප්‍රමාණයෙන්මද මත්පැන් මත පැනවූ විශේෂ බද්ද වැඩි කිරීම හේතු කොට මත්පැන් මත පැනවූ බදු මගින් උපයාගත් ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,126 මට්ටමෙහි නොවෙනස්ව පැවතුණි. මේ අතර සිගරට් මත පැන වූ බදු 1991 මැද භාගයේදී සිගරට්වලට ගත 15 බැගින්ද, 1991 නොවැම්බර් මස ගත 10 බැගින්ද වැඩි කිරීම හේතු කොට 1991 දී දුම්කොළ මත බදු වලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,884 ක් උපයා ගන්නා ලද අතර එය සියයට 26 ක ඉහළ වර්ධන අනුපාතයක් වාර්තා කළේය. 1991 දී නව නිෂ්පාදන බදු මගින් රැස් කර ගන්නා ලද ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 587 ක් වූ අතර එය ආනයනය කරන ලද හා දේශීය නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ මත නිෂ්පාදන බදු පැනවීමට ඉඩකඩ සලසමින් 1990 නොවැම්බර් මසදී හඳුන්වා දෙන ලද නිෂ්පාදන බදු (විශේෂ) විධි විධාන පනතින් මුළු වර්ෂයෙන්ම ආදායමට ඇති බලපෑම නිරූපනය කරයි.

පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 2 ක ආන්තික වර්ධනයක් වාර්තා කළ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම මත පදනම් වූ බදු 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 19,754 ක් විය. ආනයන වටිනාකම වර්ෂය තුළදී සියයට 18 කින් වැඩි වුවද රුපියල් දශ ලක්ෂ 18,617 ක්වූ ආනයන බදු ආදායම සියයට 11 ක මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් පමණක් පෙන්නුම් කරන ලදී. මේ අනුව සාමාන්‍ය බදු අනුපාතය 1990 සියයට 15.6 සිට 1991 දී සියයට 14.7 දක්වා පහත වැටුණි. 1990 නොවැම්බර් මාසයේදී කෝරාගත් භාණ්ඩ කීපයක හැර අනෙකුත් භාණ්ඩ සඳහා වූ උපරිම නාමික කීරුබදු ආස්තුව සියයට 50 දක්වා අඩුකිරීම සහ 1991 නොවැම්බර් මසදී කාණ්ඩ හකරකින් යුතු කීරුබදු අනුපාතිකයන් හඳුන්වාදීම විදේශ වෙළෙඳාම මත පැනවූ බදුවල මෙම මධ්‍යස්ථ ප්‍රගතියට දායක වූ සාධකයන්ය.

වර්ෂය තුළ පැවති අසතුටුදායක මිල ගණන් සහ අපනයන බදු අනුපාත පහත දැමීම හේතුවෙන් 1991 දී අපනයන බදුවලින් ලැබූ ආදායම වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,137 සියයට 55 ක කියුණු පහත වැටීමක් වාර්තා කළේය. තේ අපනයන පදනම් වූ බදු ආදායම 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 492 ක් වූ අතර එය ආසන්න වශයෙන් සියයට 70 ක පහත වැටීමක් සලකුණු කළේය. තේ සඳහා වූ විශේෂ බදු සහ වටිනාකම මත පනවනු ලබන බදු අනුපාත පහත හෙළීම සහ

තේ මිලෙහි පැවති අයහපත් ප්‍රවණතාවන් බදු පදනම පිරිහීමට බලපෑ සාධකයන් විය. ප්‍රධාන වශයෙන් නිෂ්පාදනය හා මිල යන දෙඅංශයෙහිම ඇති වූ අයහපත් වර්ධනයන් හේතුකොට රබර් අපනයන මගින් ලැබූ ආදායම 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 476 දක්වා සියයට 36 කින් පහත වැටුණි. තවදුරටත් 1991 මක්කෝබර් මාසයේදී රබර් මත පැන වූ අපනයන බදු ද සියයට 30 කින් පහත වැටුණි. බදු අනුපාත හා අපනයන ප්‍රමාණ පහත වැටීම හේතුකොට රුපියල් දශ ලක්ෂ 125 ක් වූ පොල් මත පැනවූ බදු වලින් ලබා ගත් ආදායම සියයට 17 ක පහත වැටීමක් වාර්තා කළේය.

1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ, 9,722 ක් වූ ආදායම් බදු පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 33 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. රුපියල් දශ ලක්ෂ, 3,539 ක් වූ පොද්ගලික ආදායම් බදු වලින් ලද ආදායම සියයට 20 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,183 ක් වූ සාමූහික ආදායම් බදු සියයට 41 ක වර්ධනයක් පෙන්වීය. අපනයනකරුවන් සඳහා දෙන ලද බදු විරාම කපා හැරීම, මිල කළ පොදු සමාගම් සඳහා අඩු සමාගම් බදු අනුපාත ඉල්ලුම් කිරීම මත සීමාවන් පැනවීම හා බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම යනාදිය ආදායම් බදු මගින් ආදායම් වැඩිකර ගැනීමේදී බලපෑ ප්‍රධාන සාධකයන් විය. ණයවර ලිපි සඳහා වූ මුද්දර භාස්කුව ප්‍රතිශත අංක භාගයකින් සියයට 2.5 දක්වා අඩුකොට තිබියදීත් මුද්දර භාස්කු හා දේපල පැවරුම් බදු මගින් රැස්කර ගත් ආදායම සියයට 13 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,541 බවට පත්විය. නිසියාකාරව ධන බදු රැස්කිරීම හා ණයවර ලිපිවල මුළු වටිනාකම මත මුද්දර භාස්කු පැනවීම මෙම වැඩිවීම කෙරෙහි බලපෑ සාධකයන් විය. රජයේ ආදායම් පිළිබඳ සංඛ්‍යාත්මක සම්පිණ්ඩනයක් 1.50 සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත.

විදේශීය ප්‍රදානයන්

1991 අගවැස කටයුතු සඳහා උපයෝජනය කළ මුළු විදේශ ප්‍රදානයන් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,870 ක් වූ අතර පෙර වර්ෂයේ එහි සංසන්දනාත්මක වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,697 ක් විය. 1991 විදේශීය ප්‍රදානයන් ප්‍රමාණය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ කොටසක් ලෙස ගත් කළ 1990 වසරේ පැවති සියයට 2.1 මට්ටමෙහිම පැවතුණි. 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 5,191 ක් වූ ව්‍යාපෘති දීමනාවන් පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 11 ක අඩුවීමකි. එසේ වුවද භාණ්ඩ හා ආහාර ආධාර ප්‍රදානයන් යටතේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,679 ක් ලැබුන අතර එය පසුගිය වර්ෂයට වඩා දෙගුණයකට වඩා වැඩිවීමකි. ජපාන හා ඇමරිකා එක්සත් ජනපද රාජ්‍යයන් ලංකාවට දීමනාවන් ලබා දීමේදී තවදුරටත් ප්‍රධාන ආධාර සපයන්නන් විය.

වර්තන වියදම්

1991 වර්ෂයේ මුළු වියදමින් සියයට 70 ක් වූ වර්තන වියදම් ප්‍රමාණය සියයට 17 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 83,756 ක් විය. භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීම සඳහා වූ වර්තන වියදම් ප්‍රමාණය සියයට 18 ක කියුණු වැඩිවීමක් සටහන් කරමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 35,583 ක් විය. ඒ අනුව මෙම වියදම 1990 වර්ෂයේ මෙන්ම 1991 දී ද වර්තන වියදමින් සියයට 42 ක් විය. මෙම වසරේ වර්තන පැවරුම් සියයට 25 ක වර්ධනයක් පෙන්නවමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 26,100 ක් වූ අතර එකී වර්තන පැවරුම් මුළු වර්තන වියදම්වලින් කොටසක් ලෙස ගත් කළ 1990 පැවති සියයට 29 සිට 1991 දී සියයට 31 දක්වා වැඩි විය. මේ අතර රුපියල් දශ ලක්ෂ 22,073 ක් වූ රජයේ ණය සඳහා පොළී ගෙවීම සියයට 7 ක මධ්‍යස්ත වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් වර්තන වියදමින් සියයට 26 ක් වුවද, එය 1990 වසරෙහි සියයට 29 ක් විය.

1991 දී භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වියදමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 17,985 ක් වැටුප් හා වෙනත වලින්ද, රුපියල් දශ ලක්ෂ 17,598 ක් අනිකුත් භාණ්ඩ හා සේවා වලින්ද සමන්විත විය.

1.50 සංඛ්‍යා සටහන

රජයේ ආදායම් සංයුතියෙහි සම්පිණ්ඩනය

රුපියල් දස ලක්ෂ

වර්ගය	1987	1988	1989	1990	1991		
					අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු	තාවකා ලීය	1992 අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු
මුළු ආදායම්	35,119	35,946	47,513	61,206	64,899	68,157	76,575
ආදායම් බදු	4,909	4,647	5,148	7,337	7,840	9,722	9,500
පෞද්ගලික	1,580	1,464	2,207	2,957	3,190	3,539	3,650
සාමූහික	3,329	3,183	2,941	4,380	4,650	6,183	5,850
දේපල බදු	1,568	1,777	2,697	3,140	2,937	3,541	2,975
මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා බදු	-	-	2,345	2,618	2,500	3,033	2,430
දේශීය භාණ්ඩ හා සේවාවන් මත බදු	15,667	17,021	20,828	28,770	32,272	32,107	38,190
පොදු විකුණුම් සහ පිරිවැටුප් බදු	10,611	12,321	14,658	20,291	22,180	21,430	26,170
නිෂ්පාදන	3,675	3,610	4,496	6,798	7,450	7,945	10,390
නිෂ්පාදන භෝගිත	2,426	3,386	3,004	3,726	3,340	2,974	3,280
ආනයන	4,510	5,325	7,158	9,767	11,390	10,511	12,500
සුරාබදු	4,716	4,420	5,812	8,170	10,060	10,597	12,000
මත්පැන්	1,644	1,754	1,955	2,657	3,010	3,126	3,450
දුම්කොළ	3,071	2,665	3,855	5,461	6,550	6,884	7,900
වෙනත්	1	1	2	52	500	587	650
බලපත්‍ර භාස්තු	340	280	358	309	32	80	20
ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳුම් මත බදු	12,975	12,501	16,495	19,341	19,350	19,754	23,480
ආනයන (අ)	11,051	10,671	14,923	16,792	17,500	18,617	21,800
අපනයන	1,924	1,830	1,572	2,549	1,850	1,137	1,680
නේ	1,152	872	628	1,601	875	492	880
ඉන්: වටිනාකම අනුව	262	264	355	1,311	600	298	700
රබර්	530	842	766	747	750	476	700
පොල්	148	67	126	151	150	125	50
අනෙකුත් අපනයන	94	49	52	50	75	44	50
බදු නොවන ආදායම්	7,026	5,803	6,466	6,758	5,770	8,022	8,425
දේපල ආදායම්	4,541	4,080	4,387	4,192	3,241	5,964	5,670
ඉන්: මහ බැංකුවේ ලාභාංශ	1,723	1,650	2,000	500	250	500	650
පොලී ආදායම්	1,404	1,451	1,198	1,143	951	2,617	2,566
වෙළෙඳ ව්‍යවසාදනවල අයිතිකරුවන්	1,229	850	1,041	2,235	1,800	2,612	2,200
සේවා සහ භාස්තු	334	412	627	835	853	917	895
අනෙකුත් බදු නොවන ආදායම්	2,151	1,311	1,482	1,731	1,676	1,141	1,860
එකතුව	42,145	41,749	53,979	67,964	70,669	76,179	85,000

(අ) ශුද්ධ ආනයන බදු ප්‍රතිදානයන්.

(අනෙක් පිටුව හා සම්බන්ධයි)

1.50 සංඛ්‍යා සටහන

රජයේ ආදායම් සංයුතියෙහි සම්පිණ්ඩනය

ශීර්ෂය	1987	1988	1989	1990	1991	1991	1992
					අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු	තාවකා ලීක	අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු
මුද්‍ර ආදායම්	17.9	16.2	18.9	19.1	17.7	18.2	17.3
ආදායම් මුද්‍ර	2.5	2.1	2.0	2.3	2.1	2.6	2.1
පෙරදිගලික	0.8	0.7	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8
සාමූහික	1.7	1.4	1.2	1.4	1.3	1.6	1.3
දේපල මත මුද්‍ර	0.8	0.8	1.1	1.0	0.8	0.9	0.7
මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර ශිල්පීන් සඳහා මුද්‍ර	-	-	0.9	0.8	0.7	0.8	0.5
දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත මුද්‍ර	8.0	7.7	8.3	9.0	8.8	8.6	8.6
පොදු විකුණුම් සහ පිරිවැටුම් මුද්‍ර	5.4	5.6	5.8	6.3	6.0	5.7	5.9
නිෂ්පාදන	1.9	1.6	1.8	2.1	2.0	2.1	2.3
නිෂ්පාදන නොවන	1.2	1.5	1.2	1.2	0.9	0.8	0.7
ආනයන	2.3	2.4	2.8	3.0	3.1	2.8	2.8
සුරාමුද්‍ර	2.4	2.0	2.3	2.5	2.7	2.8	2.7
මත්පැන්	0.80.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	
දුම්කොළ	1.6	1.2	1.5	1.7	1.8	1.8	1.8
වෙනත්	-	-	-	-	0.1	0.1	0.1
බලපත්‍ර භාණ්ඩ	0.2	0.1	0.1	0.1	-	-	-
ජාත්‍යන්තර වෙළඳුම් මත මුද්‍ර	6.6	5.6	6.5	6.0	5.3	5.3	5.3
ආනයන	5.6	4.8	5.9	5.2	4.8	5.0	4.9
අපනයන	1.0	0.8	0.6	0.8	0.5	0.3	0.4
සේ	0.6	0.4	0.2	0.5	0.2	0.1	0.2
ඉන්: වටිනාකම අනුව	0.1	0.1	0.1	0.4	0.2	0.1	0.2
රඹර	0.3	0.4	0.3	0.2	0.2	0.1	0.2
පොල්	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
අනෙකුත් අපනයන	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
මුද්‍ර නොවන ආදායම්	3.6	2.6	2.6	2.1	1.6	2.1	1.9
දේපොල ආදායම්	2.3	1.8	1.7	1.3	0.9	1.6	1.3
ඉන්: මහ බැංකුවේ ලාභ	0.9	0.7	0.8	0.2	0.1	0.1	0.1
පොළී ආදායම්	0.7	0.7	0.5	0.4	0.3	0.7	0.6
වෙළඳ ව්‍යවසායන්ගේ අයිතිකම්	0.6	0.4	0.4	0.7	0.5	0.7	0.5
සේවා හා භාණ්ඩ	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2
අනෙකුත් මුද්‍ර නොවන ආදායම්	1.1	0.6	0.6	0.5	0.5	0.3	0.4
එකතුව	21.4	18.8	21.4	21.2	19.3	20.3	19.2

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

1990 අතිරික්ත රජයේ සේවකයන් විශ්‍රාම යැවීමේ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සේවකයන් 40,000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් විශ්‍රාම ගතවා තිබියදීත්, මුලු වියදමින් වැටුප් හා වේතන වියදම සියයට 14 ක වර්ධනයක් තවදුරටත් වාර්තා වූයේ ජීවන වියදම් දීමනාව රුපියල් 200 - රුපියල් 300 දක්වා අතර ප්‍රමාණයකින් වැඩිකිරීමත්, සහ වර්ෂය තුළදී සන්නද්ධ සේවා ප්‍රසාරණය කිරීමත් නිසාය. එබැවින් පෙර වසරේදී මෙන්ම මෙම වසරේදී ද මුළු වර්තන වියදමින් පහෙන් එකක් වූ වැටුප් හා වේතන වියදම් වල කොටස නොවෙනස්ව පැවතුණි. විශේෂයෙන්ම අතිකුක් භාණ්ඩ හා සේවා වියදමට ඇතුළත් වන ගමන් වියදම්, සැපයුම්, ද්‍රව්‍ය මිලට ගැණුම්, විදුලිබල හා විදුලි සංදේශ ගාස්තු අඩු කිරීමේ තදබල නියමයන්, අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මකව පැවති නමුදු ආරක්ෂක සේවා සම්බන්ධ භාණ්ඩ හා සේවා වියදම් පුළුල් වීම නිසා 1991 වර්ෂයේදී අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා වල මුළු වියදම සියයට 22 ක තියුණු වැඩිවීමක් වාර්තා විය.

1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 26,100 ක් වූ මුළු වර්තන පැවරුම් සියයට 25 ක සාමාන්‍ය වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර 1990 දී එය සියයට 23 ක්ව පැවතුණි. රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා කරන ලද වර්තන පැවරුම් හා සරණාගතයන්ට කරන ලද වියදම් හැර සුභසාධන වැඩසටහන් වියදම් පහත වැටීම, පැවරුම් ගෙවීම්වල මධ්‍යස්ථ උපනතියක් ඇති කිරීමට සමත් විය. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සහ තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් පාඩුද ඇතුළත් රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා කරන ලද පැවරුම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,009 දක්වා අඩු වූ අතර එය පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 24 ක අඩු වීමකි. ආහාර මුද්දර, භූමිකෙල් මුද්දර, පාසල් ළමුන්ගේ දිවා ආහාර හා ජනසවිය වැඩසටහන ඇතුළත් සුභසාධන වියදම් එකතුව රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,808 ක් වූ අතර සියයට 7 ක අඩුවීමක් වාර්තා කළේය. එය මෙම වැඩසටහනවල හොඳ ඉලක්කයක් විය. කෙසේ වුවද වෙනත් කුඩුම්භවලට පැවරීම් යටතේ වූ වියදමෙහි ඇතුළත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,600 ක් වූ සරණාගතයන් සඳහා වූ වියදම් 1991 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,907 ක් දක්වා ඉහළ යමින් සියයට 80 ක තියුණු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය.

එකවර ගෙවීම හා විශ්‍රාම ගැන්වීමේ පාරිතෝෂික දීමනා ඇතුළු සියළුම ගෙවීම් සඳහා විශ්‍රාම වියදම 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 8,832 ක් වූ අතර එය 1990 දී වූ වගකීම මෙන් දෙගුණයක් විය. මෙම අති විශාල තැඟීමට බොහෝ දුරට හේතු වූයේ 1991 වර්ෂයේදී විශ්‍රාමිකයන්ගේ සංඛ්‍යාව 40,000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයකින් ඉහළ යාම සහ 1990 රජයේ අතිරික්ත සේවකයන් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ මවුන්ට ක්‍රියාගෙවීම් විශ්‍රාම පාරිතෝෂික ද ගෙවීම හේතුවෙනි.

1990 වර්ෂයේ පැවති සියයට 44 ක වර්ධනය හා සසඳා බලන කළ රාජ්‍ය ණය සඳහා කරන ලද පොළී ගෙවීම් සියයට 7 ක සාමාන්‍ය වර්ධනයක් සටහන් කරමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 22,073 ක් විය. මේ අතර විදේශීය ණය ගැණුම් මත කරන ලද පොළී ගෙවීම් සියයට 12 ක වැඩිවීමක්ද, දේශීය ණය ගැණුම් මත කරන ලද එකී ගෙවීම් සියයට 6 ක වැඩිවීමක් ද වාර්තා කළේය. දේශීය ණය වලින් සියයට 48 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත කරන ලද පොළී ගෙවීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 10,410 ක්ව සියයට 9 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,695 ක් වූ රුපියල් ණය සඳහා පොළී ගෙවීම් සියයට 12 ක වර්ධනයක් පෙන්නිවිය. ඊට හේතුව 1991 වර්ෂයේදී ඉහළ පොළී අනුපාතයක් පැවතීම හා තොපියවූ කෙටිකාලීන දේශීය ණය විශාල ප්‍රමාණයකින් වැඩිවීම විය.

කාර්යයන් අනුව වියදම වර්ගීකරණය කිරීමේදී සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපනය ඇතුළු සමාජ සේවා කටයුතු සඳහා මුළු වර්තන වියදම් වලින් සියයට 40 ක් වෙන් කරන ලදී. විශ්‍රාමික පිරිවැය සහ පාරිතෝෂික ගෙවීම් වැඩිවීම නිසා සියයට 29 ක සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් වාර්තා වූ මෙම සේවාවන්හි මුලු වියදම් ප්‍රමාණය 1991 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 31,594 ක් විය. අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍යය මත වූ වියදම් 1990 දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 3.8 සිට 1991 දී සියයට

3.2 දක්වා පහත වැටුණ අතර, ජනසවිස, ආහාර මුද්දර ක්‍රමය, සරණාගතයන් සඳහා වූ වියදම් ආදියෙන් යුත් අනෙකුත් සුභසාධක වියදම් දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 2.3 සිට සියයට 2.8 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර සම්පූර්ණ විශ්‍රාමික පිරිවැය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ අනුපාතයක් වශයෙන් 1990 දී සියයට 1.4 සිට 1991 දී සියයට 2.4 දක්වා ඉහළ ගියේය.

ආරක්‍ෂක, පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව ආදිය ඇතුළත් සාමාන්‍ය පොදු සේවා සඳහා වූ වර්තන වියදම් 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 19,811 ක් වූ අතර එය මුළු වර්තන වියදම් වලින් හතරෙන් එකක් හා සියයට 10 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි. මේ අතර මුළු වර්තන වියදම් වලින් ආරක්‍ෂක හා ජාතික ආරක්‍ෂාව සඳහා වූ වියදම සියයට 25 ක සාමාන්‍ය වර්ධනයක් සමඟත් කරමින් 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 14,199 ක් වූ නමුත් එය පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 55 ක වැඩිවීමකි. ඒ අනුව මෙම වියදම්, දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 3.5 සිට 3.8 දක්වා ඉහළ නැගිණි. වර්තන වියදම් ආර්ථික සේවා සඳහා යෙදවීම, සාමාන්‍ය ව්‍යාප්ති සේවා සඳහා ප්‍රතිපාදන සහ නඩත්තු සේවාද, 1990 දී දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 1.6 සිට 1991 දී සියයට 1.9 දක්වා ඉහළ නැගිණි.

ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ශුද්ධ ණයදම්

1991 වර්ෂයේදී ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 35,771 ක් විය. මෙය පෙර වර්ෂයේ පැවති සියයට 11 සමඟ සසඳන විට සියයට 28 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වුවද, රජයේ ආයෝජනයන් 1990 පැවති රුපියල් දශ ලක්ෂ 26,748 (දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 8.3) සිට 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 32,590 (දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 8.7) දක්වා සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයකින් වැඩි විය. පෙර වර්ෂයේ දක්නට ලැබුණ සියයට 11 ක අඩුවීමට විරුද්ධව යම්ත් අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තු විසින් ගොඩනැගීම් සහ ස්ථාවර වත්කම් නඩත්තුව සඳහා සෘජු ලෙස දරණ ලද ප්‍රාග්ධන වියදම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 14,888 ක්ව සියයට 28 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 1990 වර්ෂයේ පැවති සියයට 4 ක අඩුවීම හා සසඳන කළ, රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩපිළිවෙල ස්ථාපනය කිරීමේ යෙදී සිටින ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල සහ සංස්ථා සඳහා සපයන ලද ප්‍රාග්ධන පැවරුම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,830 ක් වූ අතර සියයට 50 ක වැඩිවීමක් පෙන්නවිය. මුළු ප්‍රාග්ධන පැවරුම් වලින් දශ ලක්ෂ 7,110 ක් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, මහවැලි සංවර්ධන අධිකාරිය හා ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් යන ආයතන මගින් පවත්වා ගෙන යන ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයෝජන ව්‍යාපෘති සඳහා උපයෝගී කරනු ලැබීණි.

රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩපිළිවෙලහි අරමුණු හා ගැලපෙන පරිදි රාජ්‍ය වාණිජ ආයතන සඳහා ණය දීමේ ක්‍රමය යටතේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,622 ක් සපයන ලද අතර ඉන් සියයට 60 ක්ම සමතල වැව හා රත්වැණේ විදුලිබල ව්‍යාපෘතිවල සංවර්ධන කටයුතු පවත්වා ගෙන යාම සඳහා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට සපයා දෙන ලදී.

1991 දී ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයෙහි කටයුතු වලින් සැලකිය යුතු කොටසක් ජනතාකරණය කරන ලද සමාගම් යටතට ගෙන එන ලද ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ වැඩපිළිවෙල සඳහා රජයට රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,335 ක පිරිවැයක් දරන්නට සිදුවිය. අර්ථසාධක අරමුදලෙහි ශේෂයන් සමනයකට පත් කිරීම සඳහා දරණ ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,500 ක සහ ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ සේවකයන් 12,500 ක් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ පිරිවැයද මෙම ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ පිරිවැයෙහි ඇතුළත් වේ. දැනට ක්‍රියාත්මක වන ජනතාකරණය කිරීමේ වැඩපිළිවෙල යටතේ රජය, ලංකා සම්භාණ්ඩ සංයුක්ත මණ්ඩලය, ලංකා මක්සිජන්, හුනාස් ෆෝට්ස් හෝටල් සමාගම, ලංකා ලෝහ භාණ්ඩ සමාගම, සීමාසහිත පුගොඩ පෙහෙකම්හල යනාදී රාජ්‍ය ආයතනවල අයිතිය පෞද්ගලික ආයතනවලට පවරා දෙන ලද අතර ඉන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 841 උපයා ගන්නා ලදී.

1.51 සංඛ්‍යා සටහන

ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්

රුපියල් දශ ලක්ෂ

ශීර්ෂය	1987	1988	1989	1990	1991 අනුමත කළ අයවැය	1991 තාවකා ලික	1992 අනුමත කළ අයවැය
වර්තමාන වියදම්	39,560	46,132	56,884	71,770	72,962	83,756	84,327
භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වියදම්	18,467	20,654	25,508	30,167	31,782	35,583	36,324
වැටුප් හා වේතන	8,006	10,016	14,446	15,748	19,330	17,985	19,437
වෙනත් භාණ්ඩ හා සේවා	10,460	10,638	11,062	14,419	12,452	17,598	16,887
පොලී ගෙවීම්	10,157	12,590	14,352	20,668	22,189	22,073	26,139
විදේශීය	2,564	2,896	3,337	3,678	4,382	4,113	4,261
දේශීය	7,593	9,694	11,015	16,990	17,807	17,960	21,878
වර්තන පැවරුම් සහ සහනාධාර	10,936	12,888	17,024	20,935	22,492	26,100	23,102
රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට	1,169	1,452	2,283	2,639	1,372	2,009	1,327
රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	910	1,377	1,696	1,811	1,574	1,404	1,885
වෙනත් රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	609	918	902	1,237	1,099	1,050	1,099
කුඩුම්භ සහ අනෙකුත් අංශයන්ට	8,248	9,141	12,143	15,249	18,447	21,637	18,991
ආහාර මුද්දර, ආහාර සහනාධාර	1,666	1,895	3,932	5,122	4,875	4,023	4,175
ජනසවිය	-	-	705	2,912	4,900	3,407	4,500
විද්‍යාම වැටුප්	3,242	4,128	4,735	4,490	6,358	8,832	6,878
පොහොර සහනාධාර	511	600	796	-	-	-	-
වෙනත්	2,829	2,518	1,975	2,725	2,339	5,375	3,438
උණ වියදම් සඳහා ප්‍රතිපාදන	-	-	-	-	-3,600	-	-1,238
ප්‍රාග්ධන වියදම්	22,816	22,878	20,750	19,161	28,118	25,968	34,475
මූල්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම	10,983	12,004	13,069	11,664	16,459	14,888	18,243
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	11,833	10,874	7,681	7,497	14,659	11,080	17,559
රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට	3,552	3,503	1,499	1,249	4,366	2,882	6,885
රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	8,005	6,962	5,354	5,296	8,904	6,949	8,823
වෙනත් රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	200	345	799	843	1,088	950	665
විදේශයන්ට	77	65	29	109	301	300	1,186
උණ වියදම් සඳහා ප්‍රතිපාදන	-	-	-	-	-3,000	-	-1,327
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණයදීම්	1,518	7,522	4,530	8,882	5,611	9,803	5,208
ඉන්: අත්තිකාරම් ගිණුම් යටතේ	-1,180	2,732	-993	1,699	250	1,819	250
එකතුව	63,894	76,532	82,164	99,814	106,691	119,527	124,010

(අනෙක් පිටුව හා සම්බන්ධයි)

1.51 සංඛ්‍යා සටහන

ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වියදම සහ ආපසු ගෙවීම් අඩු කළ පසු ණයදීම්
(රු. දේ. හි. යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

ශීර්ෂය	1987	1988	1989	1990	1991 අනුමාන කළ අදාළවේණික	1991 සාධක- ලික	1992 අනුමාන කළ අදාළවේණික
වර්තමාන වියදම	20.11	20.78	22.6	22.4	19.9	22.3	19.0
භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වියදම්	9.39	9.30	10.1	9.4	8.7	9.7	8.2
වැටුප් හා වේතන	4.07	4.51	5.7	4.9	5.3	4.8	4.4
වෙනත් භාණ්ඩ හා සේවා	5.32	4.79	4.4	4.5	3.4	4.7	3.8
පොළී ගෙවීම්	5.16	5.67	5.7	6.4	6.0	5.9	5.9
විදේශීය	1.30	1.30	1.3	1.1	1.2	1.1	1.0
දේශීය	3.86	4.37	4.4	5.3	4.9	4.8	4.9
වර්තමාන පැවරුම් සහ සහනාධාර	5.56	5.81	6.8	6.5	6.1	6.7	5.2
රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට	0.59	0.65	0.9	0.8	0.4	0.5	0.3
රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	0.46	0.62	0.67	0.56	0.43	0.37	0.38
වෙනත් රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	0.31	0.41	0.4	0.4	0.3	0.3	0.2
කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශයන්ට	4.19	4.12	4.8	4.7	5.0	5.8	4.3
ආහාර මුද්දර, ආහාර සහනාධාර ජනසවිය	0.85	0.85	1.6	1.6	1.3	1.1	0.9
	-	-	0.3	0.9	1.3	0.9	1.0
විශ්‍රාම වැටුප්	1.65	1.86	1.9	1.4	1.7	2.4	1.6
පොහොර සහනාධාර	0.3	0.3	0.3	-	-	-	-
වෙනත්	1.44	1.13	0.8	0.8	0.6	1.4	0.8
උණ වියදම් සඳහා ප්‍රතිපදාන	-	-	-	-	-1.0	0.0	-0.3
ප්‍රාග්ධන වියදම්	11.60	10.31	8.2	6.0	7.7	6.9	7.8
මූල්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	5.58	5.41	5.2	3.6	4.5	4.0	4.1
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	6.02	4.90	3.0	2.3	4.0	2.9	4.0
රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට	1.81	1.58	0.6	0.4	1.2	0.8	1.6
රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	4.07	3.14	2.13	1.65	2.43	1.85	1.99
වෙනත් රාජ්‍ය ආයතනයන්ට	0.10	0.16	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2
වෙනත්	0.04	0.03	-	-	0.1	0.1	0.3
උණ වියදම් සඳහා ප්‍රතිපදාන	-	-	-	-	-0.8	-	-0.3
ආපසු ගෙවීම් අඩු කළ පසු ණයදීම්	0.77	3.39	1.8	2.8	1.5	2.6	1.2
මුළු වියදම සහ අදාළ ණයදීම්	32.48	34.48	32.6	31.1	29.1	31.9	28.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

1.52 සංඛ්‍යා සටහන

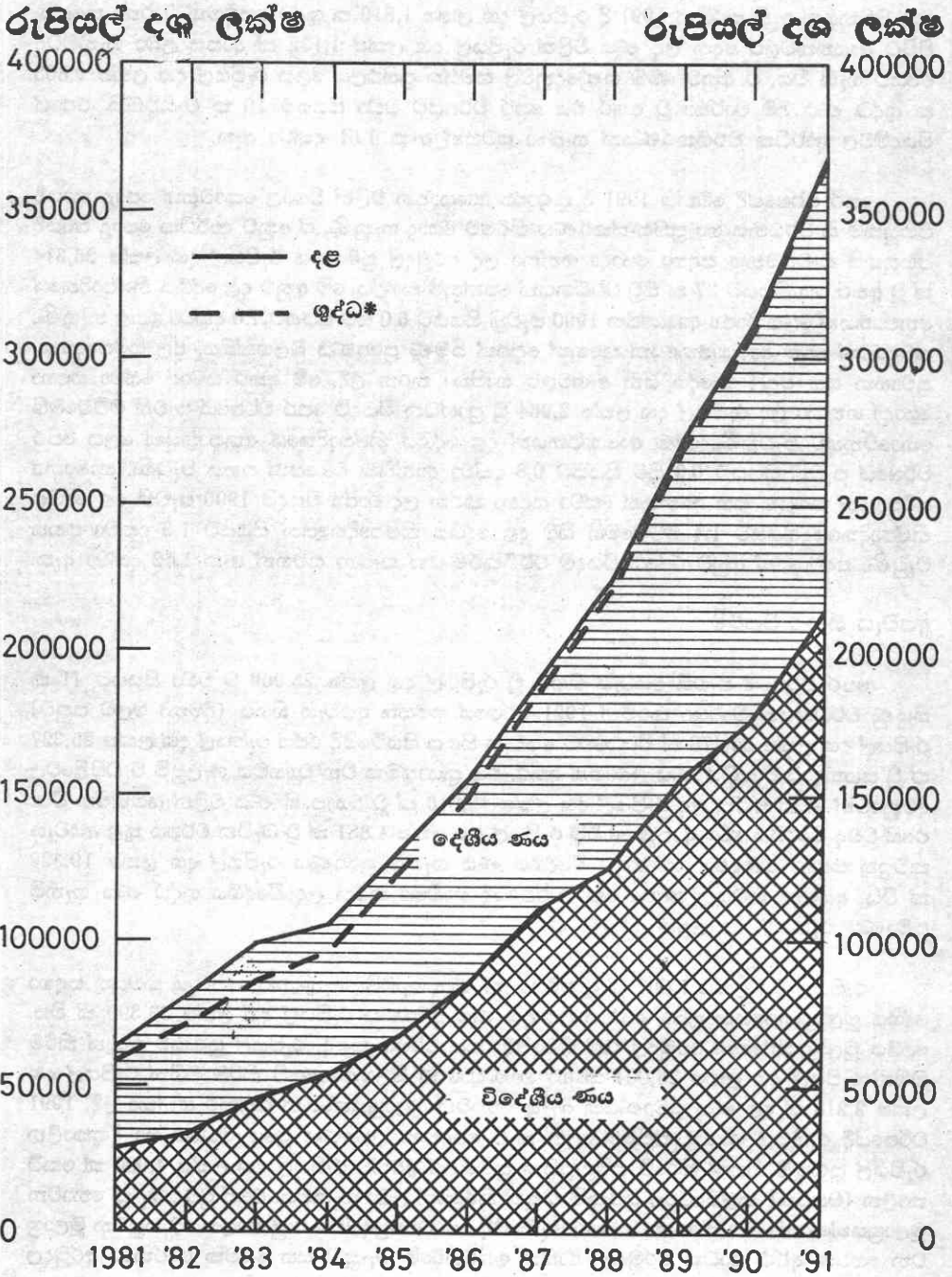
කාර්යයන් අනුව වියදමෙහි වර්ගීකරණය

රුපියල් දශ ලක්ෂ

ශීර්ෂය	1987	1988	1989	1990	1991		1992 අනුමත කළ ඇස්ත මේන්තු
					අනුමත කළ ඇස්ත මේන්තු	තාවකා ලික	
වර්තන වියදම							
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	11,113	13,424	14,090	17,943	17,138	19,811	21,251
සිවිල් පරිපාලනය	2,943	6,145	6,781	6,622	6,731	5,612	7,399
ආරක්ෂක කටයුතු	6,001	4,732	4,073	6,736	6,884	10,317	10,148
පොදු නීතිය හා ආරක්ෂාව	2,169	2,547	3,236	4,585	3,523	3,882	3,704
සමාජ සේවා	12,927	15,592	19,976	24,449	30,270	31,594	31,047
අධ්‍යාපනය	4,279	5,371	6,612	8,529	8,620	7,951	8,888
සෞඛ්‍යය	2,401	2,427	3,381	3,685	4,458	4,110	4,215
ඉහසාධන	6,098	7,607	9,750	11,973	16,901	19,266	16,790
නිවාස	13	15	17	-	-	-	-
පුරා සේවා	136	173	216	262	292	267	1,154
ආර්ථික සේවා	3,147	4,189	4,579	5,138	3,500	7,274	3,920
කෘෂිකර්මය හා වරිපතම්	1,090	1,412	976	982	962	912	961
ධීවර	40	40	47	46	54	98	49
නිෂ්පාදනය සහ කැනීම්	141	197	408	181	240	231	434
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදනය	73	83	416	345	279	658	204
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	1,200	1,613	1,138	2,600	1,100	4,643	1,227
වෙළඳාම සහ වාණිජ්‍යය	271	313	950	159	149	153	338
වෙනත්	333	532	645	824	716	579	708
අනෙකුත්	12,373	12,927	18,240	24,241	22,054	25,077	28,110
ඉන්: පොලී ගෙවීම්	101,57	12,590	14,352	20,668	22,189	22,073	26,139
මුළු වර්තන වියදම	39,560	46,132	56,884	71,770	72,962	83,756	84,327
ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ණය දීම්							
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	1676	2,772	2,503	3,617	2,735	2,422	3,090
සිවිල් පරිපාලනය	870	2,133	2,002	1,599	2,010	1,680	2,362
පොදු නීතිය හා ආරක්ෂාව	806	639	501	2,018	725	742	728
සමාජ සේවා	2937	3198	3,667	3,019	5,441	2,964	5,774
අධ්‍යාපනය	907	1014	1,529	1,042	2,272	1,177	3,163
සෞඛ්‍යය	979	1504	1,258	1,279	2,386	1,119	1,429
ඉහසාධන	53	13	10	25	21	15	43
නිවාස	505	579	787	513	460	535	993
පුරාසේවා	493	88	83	160	302	117	147
ආර්ථික සේවා	21085	21591	19653	19160	28389	26314	30374
කෘෂිකර්මය හා වාරිමාර්ග	8122	6526	5234	5215	7337	6063	9175
ඉන්: මහාදැලි යෝජනා ක්‍රමය	5101	3430	2475	1810	3178	2410	2712
ධීවර	294	140	283	133	269	147	159
නිෂ්පාදනය හා කැනීම්	1162	330	471	120	211	171	177
බලශක්ති හා ජල සම්පාදනය	3261	5461	4719	6500	7589	6266	7239
ප්‍රවාහන හා සන්නිවේදනය	5633	6264	6666	4312	8668	10810	10620
වෙළඳාම හා වාණිජ්‍යය	309	120	50	205	235	218	406
වෙනත්	2306	2751	2230	2674	4101	2638	2598
අනෙකුත්	277	410	828	952	-1611	1250	524
මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ණය දීම්	25,975	27,971	26,651	26,748	34,954	32,951	39,762

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

රාජ්‍ය ණය සංයුතිය

* Gross Government debt less sinking funds.

ඒ අනුව ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ශුද්ධ පිරිවැය නිසා 1991 වර්ෂය තුළදී අයවැය කෙරෙහි රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,494 ක බලපෑමක් ඇති විය.

අයවැයෙහි ප්‍රධාන ප්‍රවාහයක් වන අත්තිකාරම් ගිණුමේ කටයුතු තවදුරටත් රජයේ වියදම් මත පීඩනයක් ඇති කරමින් 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,819 ක ශුද්ධ ගෙවීමක් වාර්තා කළේය. විවිධ ආයතනවලට දෙන ලද ණය වලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,132 ක් ආපසු ලබා ගැනීමටද රජයට හැකි විය. ඒ අනුව මෙම ගණුදෙනුවල සමස්ත ප්‍රතිඵලය ලෙස රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,803 ක ශුද්ධ ණය දීම් වාර්තා වූ අතර එය පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 10 ක වැඩිවීමකි. රජයේ වියදම්වල ආර්ථික වර්ගීකරණයක් සංඛ්‍යා සටහන් අංක 1.51 දක්වා ඇත.

පෙර වර්ෂයේදී මෙන්ම 1991 දී ද රාජ්‍ය ආයෝජන වලින් විශාල කොටසක් පොදු කායාරී පහසුකම් සංවර්ධනය හා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට යොදා ගැනුණි. ඒ අනුව ආර්ථික පොදු කායාරී පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගන්නා ලද අරමුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 26,314 ක් වූ අතර එය සියයට 37 ක නිවූ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මේ අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අනුපාතයක් ලෙස රාජ්‍ය ආයෝජන 1990 පැවති සියයට 6.0 සිට සියයට 7.0 දක්වා ඉහළ නැගුණි. තවදුරටත් මෙම ආයෝජනයෙන් තුනෙන් දෙකක් පමණ ප්‍රමාණය බලශක්තිය, ජල සම්පාදනය, ප්‍රවාහන සහ විදුලි සංදේශ යන අංශවලට භාවිතා කරන ලදී. මේ අතර සමාජ සේවා සඳහා යොදා ගන්නා ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,964 වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් පෙර වර්ෂයේ පැවති මට්ටමෙහි නොවෙනස්ව පැවතුණි. මෙම ආයෝජනයන් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අනුපාතයක් ලෙස පෙර වර්ෂයේ පැවති සියයට 0.9 සිට සියයට 0.8 දක්වා ආන්තික වශයෙන් පහත වැටුණි. සාමාන්‍ය පරිපාලන කටයුතු සහ අනෙකුත් සේවා සඳහා කරන ලද රාජ්‍ය වියදම් 1990 පැවති දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ සියයට 1.4 මට්ටමෙහි සිට දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 1.0 දක්වා පහත වැටුණි. කාර්යයන් අනුව රජයේ වියදම් වර්ගීකරණයක් සංඛ්‍යා සටහන් අංක 1.52 දක්වා ඇත.

අයවැය හිඟය පියවීම

පෙර වර්ෂයේ පැවති අයවැය හිඟය වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 25,969 ට වඩා සියයට 41 ක තියුණු වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් 1991 වර්ෂයේ සමස්ත අයවැය හිඟය (දීමනා වලට පසුව) රුපියල් දශ ලක්ෂ 35,478 ක් විය. මෙම අයවැය හිඟය පියවීමේදී රජය රුපියල් දශ ලක්ෂ 25,327 ක් වූ සහනදායී විදේශීය ණය ලබාගත් අතර, එය ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යුහමය ගැලපුම් වැඩපිළිවෙල වෙනුවෙන් වෙන් කරන ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 12,816 ක් වූ ව්‍යාපෘති ණය වලින් සමන්විත විය. එසේ වුවද විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,881 ක් වූ බැවින් වර්ෂය තුළ අයවැය කටයුතු සඳහා යොදවා ගත් ශුද්ධ විදේශීය ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 19,329 ක් විය. අයවැය කටයුතු සඳහා පෙර වර්ෂයේදී භාවිතා කරන ලද විදේශීය ශුද්ධ ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 11,644 කි.

රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,667 ක් වූ පරිපාලන ණය ගැනීම්ද ඇතුළත්ව, අයවැය කටයුතු සඳහා දේශීය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ලබා ගන්නා ලද දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 33,390 ක් විය. දේශීය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් අරමුදල් රැස් කිරීමේදී රජය වර්ෂය තුළදී, රුපියල් සුදකුම් නිකුත් කිරීම මගින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 26,004 ක හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අලෙවි කිරීම මගින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,218 ක් දළ ණය ප්‍රමාණයක් බැංකු නොවන මූලාශ්‍රයන්ගෙන් රැස්කර ගන්නා ලදී. 1991 වර්ෂයේදී රුපියල් ණය වැඩපිළිවෙලෙහි කැපී පෙනෙන ලක්ෂණය වූයේ මධ්‍යම හා දිගුකාලීන රුපියල් සුදකුම් නිකුත් කිරීමේ සම්ප්‍රදායික ක්‍රමයෙන් ඉවත්ව රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,000 ක් කෙටි කාලීන (වසරකදී කල්පිරෙන) සුදකුම් නිකුත් කිරීමෙන් ලබා ගැනීමය. එසේ වුවද බැංකු නොවන මූලාශ්‍රයන්ගෙන් මෙම සම්පත් රැස් කර ගැනීමේදී රජය සම්ප්‍රදායික සෘජු පාලනයට හසුවන මූලාශ්‍ර වන සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව සහ සේවක භාරකාර අරමුදල

1.53 සංඛ්‍යා සටහන

තොරතුරු රාජ්‍ය ණය (වසර අවසානයට) 1987 - 1991

රුපියල් දහ ලක්ෂ

ශීර්ෂය	වර්ෂය				
	1987	1988	1989	1990	1991
මුද්‍ර දේශීය ණය	78,999	98,596	117,562	133,896	152,118
කෙටි කාලීන	33,850	48,626	63,146	74,376	84,503
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	29,850	43,700	57,246	67,968	72,968
රුපියල් ණය	-	-	-	-	4,000
වෙනත්	4,000	4,926	5,900	6,408	7,535
මැදි හා දිගුකාලීන	45,149	49,970	54,417	59,413	67,615
රුපියල් ණය	44,958	49,797	54,217	54,677	62,824
ජාතික ආරක්ෂක බැඳුම්කර	-	-	-	4,532	4,532
වෙනත්	191	173	200	204	259
ණය උපකරණ අනුව:					
රුපියල් ණය	44,958	49,797	54,217	54,677	66,824
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	29,850	43,700	57,246	67,968	72,968
ජාතික ආරක්ෂක බැඳුම්කර	-	-	-	4,532	4,532
භාණ්ඩාගාර තැන්පතු සහතික	-	-	-	109	153
වෙනත්	4,191	5,099	6,100	6,611	7,641
ආයතන අනුව:					
බැංකු	30,535	42,347	46,874	48,254	52,146
මහ බැංකුව	26,324	38,228	40,025	37,080	42,487
ණය උපකරණ අනුව	36	32	27	18	11
රුපියල් ණය	22,288	33,270	34,088	30,654	35,032
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	4,000	4,926	5,900	6,408	7,444
අන්තිකාරම්	-	-	-	-	-
වෙළඳ බැංකු					
ණය උපකරණ අනුව	4,211	4,120	6,849	11,175	9,659
රුපියල් ණය	845	594	566	565	414
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	3,365	3,525	6,282	10,604	9,239
ජාතික ආරක්ෂක බැඳුම්කර	-	-	-	-	5
වෙනත්	1	1	1	1	1
ආයතන අනුව	4,211	4,120	6,849	11,175	9,659
ලංකා බැංකුව	788	1,030	1,707	6,841	6,791
මහජන බැංකුව	2,871	1,894	3,265	2,062	2,182
වෙනත්	552	1,196	1,877	2,272	686
නිදන් අරමුදල්	4,475	2,832	2,289	1,662	840
රුපියල් ණය	4,475	2,832	2,289	1,662	840
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	-	-	-	-	-
වෙනත්	-	-	-	-	-
බැංකු නොවන අංශය					
ණය උපකරණ අනුව:	43,989	53,416	68,399	83,981	99,132
රුපියල් ණය	39,602	46,339	51,335	52,433	65,559
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	4,197	6,906	16,865	26,710	28,697
ජාතික ආරක්ෂක බැඳුම්කර	-	-	-	4,527	4,527
භාණ්ඩාගාර තැන්පතු සහතික	-	-	-	109	153
වෙනත්	190	172	199	202	196
ආයතන අනුව:	43,989	53,416	68,399	83,981	99,132
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව	16,113	17,952	18,960	24,190	26,659
ඉතිරි කිරීම් ආයතන හා පුද්ගලයන්	2,528	6,081	15,175	20,960	23,629
සේ. අ. අරමුදල	21,190	25,816	31,648	36,851	45,862
රක්ෂණ හා මූල්‍ය සමාගම්	3,874	3,289	2,387	1,742	2,758
වෙනත්	284	278	229	238	224
දෙපාර්තමේන්තු සහ නිලඅරමුදල්	103	115	39	44	34
විදේශීය පරිපාලන ණය	181	163	190	195	190
මුළු විදේශීය ණය	112,441	125,657	156,298	176,883	214,579
ස්වරූපය අනුව:					
ව්‍යාපෘති ණය	73,356	85,745	113,120	132,338	166,149
ව්‍යාපෘති නොවන ණය	39,085	39,912	43,178	44,545	48,430
භාණ්ඩ ණය	32,894	35,886	41,117	43,393	46,037
වෙනත්	6,191	4,026	2,061	1,152	2,393
ආයතන අනුව:					
සහනදායී ණය	101,300	115,288	146,144	166,202	202,555
බහු පාර්ශ්වීය	31,453	36,409	48,698	59,526	78,084
ද්වි පාර්ශ්වීය	69,847	78,879	97,446	106,677	124,471
වෙළඳ ණය	11,141	10,369	10,154	10,680	12,024
විදේශ සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය	525	340	333	107	1,260
මුළු රාජ්‍ය ණය	191,440	224,253	273,860	310,779	366,697
නිදන් අරමුදල් අත්හළු පසු					
මුළු රාජ්‍ය ණය	186,262	220,059	270,609	308,412	365,857

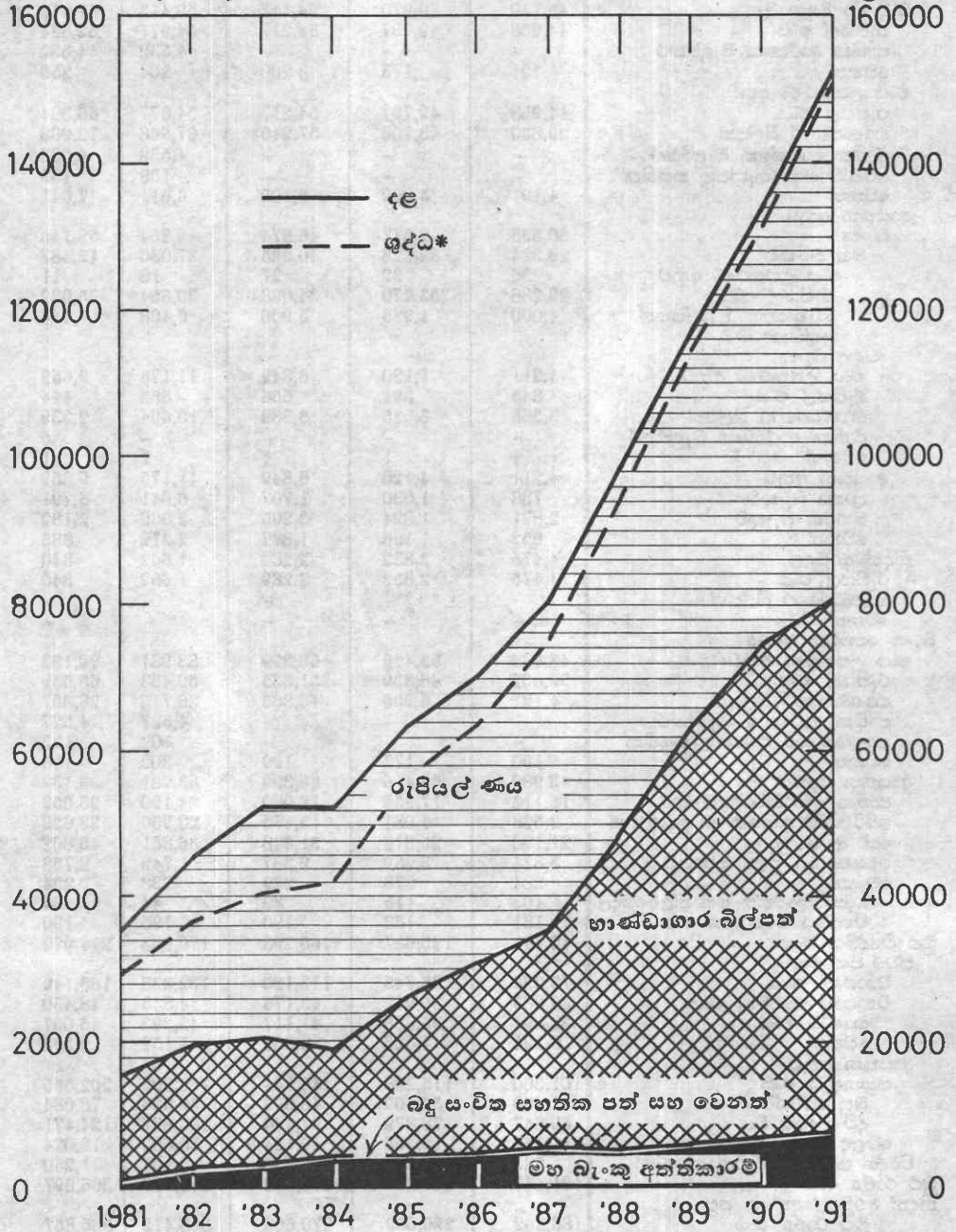
මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

දේශීය ණය සංයුතිය

රුපියල් දශ ලක්ෂ

රුපියල් දශ ලක්ෂ

* Gross domestic debt less sinking funds.

මහ තවදුරටත් දැඩි ලෙස රඳා පැවතුණි.

මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම් හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ශුද්ධ අලෙවිය මගින් බැංකු අංශයෙන් ලබා ගන්නා ලද දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,464 ක් වූ නමුත් මෙය වර්ෂය අවසානයේදී බැංකු ක්‍රමය තුළ ඒකරාශී වී තිබුණ රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,340 ක තැන්පතු හේතු කොට සමස්ත අයවැය කටයුතුවල අවසාන ප්‍රතිඵලය වූයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 876 ක ශුද්ධ මුදල් ශේෂයකි. එසේ වුවද මෙම ශුද්ධ මුදල් ශේෂය 1991 අයවැයෙහි මූලික ඉලක්කය වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,500 ට වඩා රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,624 කින් අඩුවී ඇත. ඒ අනුව 1991 වර්ෂයේ අයවැය කටයුතුවල සංකෝචනාත්මක බලපෑම මූලික අපේක්ෂාවන්ට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි.

රාජ්‍ය ණය

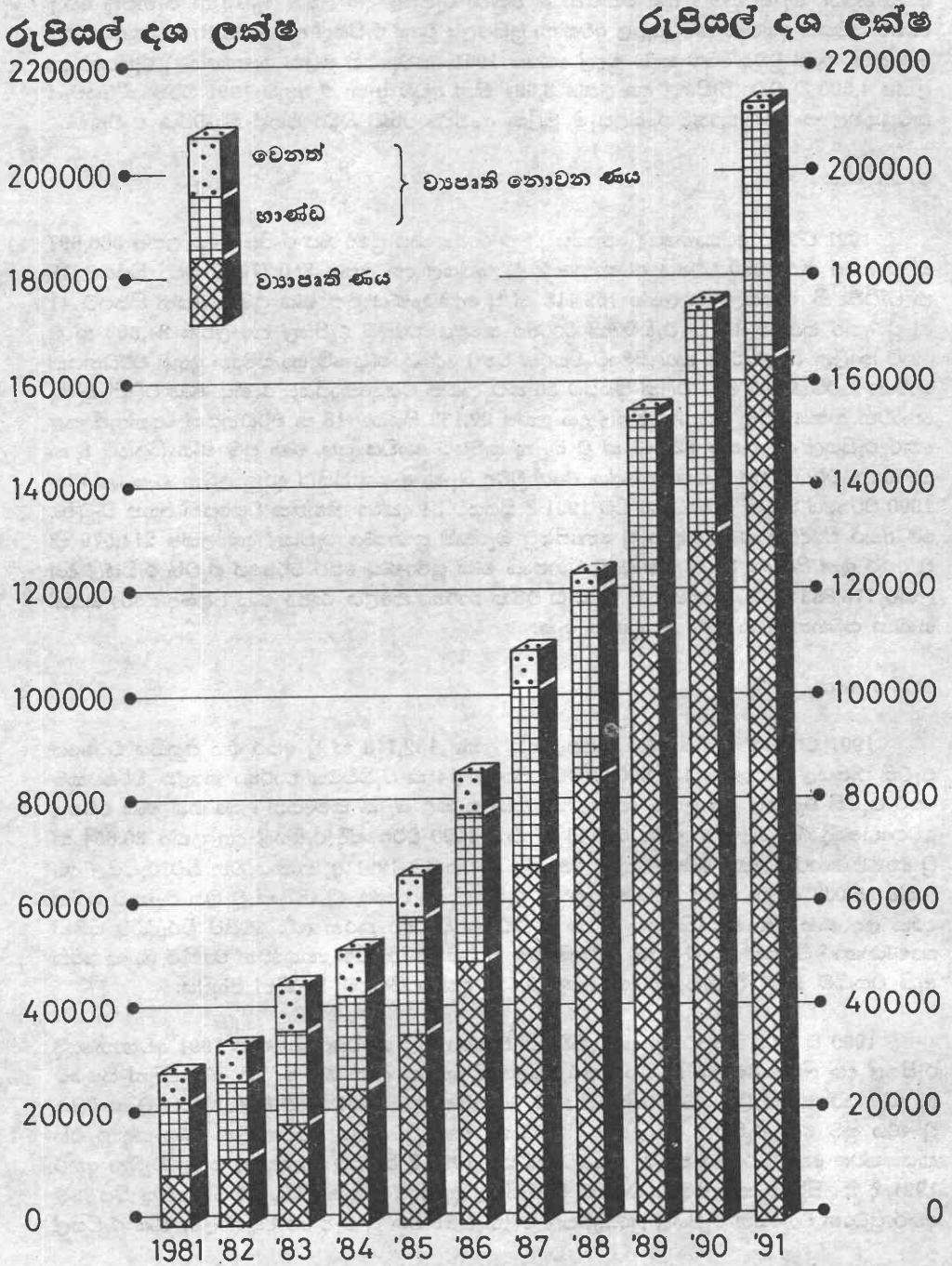
1991 වර්ෂය අවසානයේදී නොපියවූ මුළු රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 366,697 ක් වූ අතර එය 1990 වර්ෂය අවසානයේදී වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 310,779 ට වඩා සියයට 18 ක වැඩිවීමකි. රුපියල් දශ ලක්ෂ 152,118 ක් වූ දේශීය ණය මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 41 ක් වූ අතර සියයට 14 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. එසේම රුපියල් දශ ලක්ෂ 84,503 ක් වූ කෙටි කාලීන (කල්පිරීමේ කාලසීමාව වසරක් වන) දේශීය ණය මේ භා සමාන ඉහළ වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් මුළු ණය වලින් සියයට 56 කට දායක විය. නොපියවූ දේශීය ණය වලින් බැංකු නොවන අංශය දරනු ලබන රුපියල් දශ ලක්ෂ 99,132 සියයට 18 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර රුපියල් දශ ලක්ෂ 52,146 ක් වූ බැංකු ක්‍රමයට ගෙවිය යුතු ණය ප්‍රමාණය සියයට 8 ක සාමාන්‍ය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. එසේ වුවද බැංකු අංශය විසින් දරනු ලබන ණය කොටස 1990 වර්ෂයේ පැවති සියයට 36 සිට 1991 දී සියයට 34 දක්වා ආන්තික වශයෙන් පහත වැටුණි. මේ අතර විදේශීය ණය සඳහා වූ නොපියවූ බැරකම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 214,579 ක් වූ අතර ඉන් සියයට 80 ක් පමණ වූ ව්‍යාපෘති ණය ප්‍රමාණය පෙර වර්ෂයේ පැවති රුපියල් දශ ලක්ෂ 176,883 ට වඩා සියයට 21 ක වැඩි වීමක් වාර්තා කළේය. රාජ්‍ය ණය පිළිබඳ සාරාංශයක් සංඛ්‍යා සටහන් අංක 1.53 හි දක්වා ඇත.

දේශීය ණය

1991 වර්ෂයේ දේශීය ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 152,118 ක් වූ අතර එය පසුගිය වර්ෂයේ පැවති රුපියල් දශ ලක්ෂ 133,896 ට වඩා සියයට 14 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. වර්ෂයකට පෙර පැවති රුපියල් දශ ලක්ෂ 48,254 හා සසඳන කළ බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබා ගත් ණය වර්ෂය අවසානයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 52,146 ක් විය. 1990 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 30,654 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙනුවෙන් වූ නොපිය වූ වගකීම 1991 අවසානය වන විට රුපියල් දශ ලක්ෂ 35,032 දක්වා ඉහළ යාම හේතුවෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 42,487 ක් වූ මහ බැංකුව විසින් දරන ලද ණය ප්‍රමාණය සියයට 15 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කරන ලදී. මෙයට විරුද්ධව යමින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා රුපියල් සුරැකුම් මත වූ වගකීම අඩුවීම හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු වෙත ඇති වගකීම 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,659 දක්වා සියයට 14 කින් අඩුවිය.

1990 ට වඩා සියයට 14 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළ කෙටිකාලීන ණය 1991 අවසානයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 84,503 ක් විය. පෙර වර්ෂයේදී කෙටිකාලීන ණය දේශීය ණය වලින් සියයට 56 ක් විය. කෙටිකාලීන ණය වලින් සියයට 90 පමණ වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත වූ නොපිය වූ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 72,968 කි. එසේ වුවද මුළු කෙටිකාලීන ණය සඳහා එහි දායකත්වය පෙර වර්ෂයේ පැවති සියයට 91 සිට 1991 දී සියයට 86 දක්වා පහළ වැටුන අතර 1991 දී කල්පිරීමේ කාලසීමාව වසරක් වූ රුපියල් සුරැකුම් නිකුත් කිරීම මෙයට හේතු විය. මේ අතර ප්‍රධාන වශයෙන් රුපියල් සුරැකුම්පත් වලින් සමන්විත වූ මැදි හා දිගුකාලීන ණය රුපියල්

විදේශීය ණය සංයුතිය

දශ ලක්ෂ 8,202 කින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 67,615 දක්වා වැඩිවෙමින් 1990 පැවති පරිදිම මුළු දේශීය ණය වලින් සියයට 44 ක් විය.

1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 66,824 ක් වූ රුපියල් සුරැකුම් මත වූ තොපියවූ වගකීම පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 22 ක වර්ධනයකි. 1991 වර්ෂයේදී රුපියල් ණය වැඩිපිළිවෙලෙහි පැවති කැපී පෙනෙන ලක්ෂණය වූයේ ආයෝජකයන්ගේ විවිධ අවශ්‍යතා පිරිමැනෙන ලෙස කල්පිරීමේ කාලසීමාව වසරක් වන කෙටි කාලීන රුපියල් සුරැකුම්පත් තිකුත් කිරීමය. ප්‍රධාන ග්‍රාහක මූලාශ්‍රයන් වන සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල හා ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව විසින් පිළිවෙලින් දායක වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 13,363 ක් හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,794 ක් ද ඇතුළත්ව රුපියල් සුරැකුම් අලෙවිය තුළින් වර්ෂය තුළ ලබා ගන්නා ලද දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 26,004 ක් විය. ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ වැඩපිළිවෙල යටතේ ශ්‍රී ලංකා ගම්නාගමන මණ්ඩලය විසින් එහි සේවක අර්ථසාධක අරමුදලෙහි ශේෂයන් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා යෙදවූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,500 ක මුදලද ආයෝජනය කරන ලදී. අනෙකුත් අර්ථ සාධක අරමුදල් සහ රක්ෂණ ආයතන විසින් රුපියල් ණය වැඩිපිළිවෙල සඳහා වසර තුළ රුපියල් දශ ලක්ෂ 413 කින් දායක විය. සළකා බලන වර්ෂය තුළ රුපියල් ණය ආරක්ෂා ගෙවීම් සඳහා යොදාගත් මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 13,857 ක් වූ අතර ඉන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 956 ක් තිදත් අරමුදලෙහි ශේෂයන්ගෙන් සපයා ගන්නා ලදී.

වර්ෂය තුළ අයවැය කටයුතු සඳහා යොදාගත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නව තිකුකුව වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 5,000 නිරූපනය කරමින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත වූ රාජ්‍ය ණය 1990 රුපියල් දශ ලක්ෂ 67,968 සිට 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 72,968 දක්වා වැඩිවිය. මේ අතර බැංකු අංශය විසින් දරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හිමිකම් සියයට 7 කින් වැඩි වෙමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 44,271 ක් වූ අතර බැංකු නොවන අංශයේ හිමිකම්ද ඒ හා සමාන ප්‍රතිශතයකින් වැඩි වී රුපියල් දශ ලක්ෂ 28,697 ක් විය. කෙසේ වුවද බැංකු අංශයෙහි වැඩි වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හිමිකම් මුළුමනින්ම වාගේ මහ බැංකුව විසින් දරනු ලැබූ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත එම බැංකුවට වූ තොපියවූ වගකීම 1990 රුපියල් දශ ලක්ෂ 30,654 සිට 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 35,032 දක්වා ඉහළ නැගුණි.

පෙර වර්ෂයට වඩා දෙගුණයකට වැඩි වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම් මගින් රජය ලබා ගත් ණය 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,036 ක් විය. මේ කේතුවෙන් මෙම ශිඤ්ඤමෙහි වූ තොපිය වූ වගකීම 1990 රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,408 සිට 1991 අවසානය වන විට රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,444 දක්වා වැඩිවිය.

විදේශීය ණය

1991 අවසානයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 214,579 ක් වූ විදේශීය ණය මත වූ වගකීම පෙර වර්ෂය අවසානයේදී පැවති රුපියල් දශ ලක්ෂ 176,883 ට වඩා සියයට 21 ක වැඩිවීමකි. මෙම වැඩිවීම රුපියල් දශ ලක්ෂ 21,088 ක් වූ ඉදිරි විදේශීය ණය ගැනීම් වලින් හා විනිමය අනුපාතිකයේ විචලනයෙන් ඇති වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 16,608 ක වගකීමෙන්ද යුතු වේ. විදේශීය ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 202,555 ක් වූ සහනදායී කොන්දේසි යටතේ ලබා ගත් ණය (මුළු ප්‍රමාණයෙන් සියයට 94) වලින් හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 12,024 ක් වූ වාණිජ ණය වලින් සමන්විතය. රුපියල් දශ ලක්ෂ 124,471 ක් වූ ද්විපාර්ශ්වීය ණය සහනදායී කොන්දේසි යටතේ ලැබූ ණය වලින් සියයට 61 කට දායක වී ඇති අතර රුපියල් දශ ලක්ෂ 78,084 ක් වූ බහුපාර්ශ්වීය ණය ඉතිරි සියයට 39 ට දායක වී ඇත.

ඉදිරි ණය ගැනීම් වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 20,985 ක් සහ විනිමය අනුපාතයේ විචලනය මත ඇති වූ අතිරේක වගකීම් වන රුපියල් දශ ලක්ෂ 12,826 ක්ද නිරූපනය කරමින් ව්‍යාපෘති ණය මත වූ වගකීම් 1990 රුපියල් දශ ලක්ෂ 33,811 කින් 1991 අවසානයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 166,149 දක්වා වැඩිවිය. ව්‍යාපෘති භාවනා ණය මත වූ දළ විදේශීය ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය සලකා බලන වර්ෂය තුළදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,950 ක් වූ අතර මෙම ණය මත කරන ලද ආපසු ගෙවීම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,844 කි. එසේ වුවද විනිමය අනුපාතයේ විචලනය මත වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,779 ක අමතරව වගකීම් හේතුවෙන් මෙම ණය මත වූ තොපියවූ ශේෂය රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,885 කින් වර්ධනය විය. විනිමය අනුපාතිකයේ විචලනයෙන් විදේශ ණය කෙරෙහි ඇති කළ බලපෑම සම්බන්ධ විස්තර සංඛ්‍යා සටහන් අංක 1.54 හි දක්වා ඇත.

1.54 සංඛ්‍යා සටහන

විනිමය අනුපාතිකයේ විචලනයක් විදේශීය ණය කෙරෙහි ඇතිකළ බලපෑම
1987 - 1991 (අ)

රුපියල් දශ ලක්ෂ

ශීර්ෂය	1987	1988	1989	1990	1991 තාවකාලික
1. දළ ලැබීම්	10,088.2	12,975.3	12,002.8	16,549.6	25,969.1
2. ආපසු ගෙවීම්	4,669.9	5,197.2	5,675.4	4,845.7	4,881.0
3. ඉදිරි ලැබීම්	5,418.3	7,778.1	6,327.4	12,098.9	21,088.0
4. විනිමය අනුපාතිකයේ විචලනය නිසා වගකීමෙහි ඇති වූ වෙනස	18,718.5	5,438.0	23,258.8	8,486.3	16,608.0
5. කාලවිච්ඡේදය අවසානයෙහි වගකීම්	112,440.8	125,656.9	156,297.5	176,882.7	214,578.5

(අ) ලැබුණු දිනය අනුව වටිනාකම සටහන් කිරීමේ ක්‍රමය පදනම් කොට ඇත.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

1990 පැවති සියයට 38 ක වර්ධනය සමඟ සසඳා බලන කළ 1991 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 39,855 ක් වූ ණය ආපසු ගෙවීම් හා පොළී ගෙවීම් ඇතුළත් වන රජයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ප්‍රමාණය සියයට 21 ක් වැඩිවීමක් වාර්තා කරන ලදී. මේ අනුව රජයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 1990 දී සියයට 10.2 සිට 1991 දී සියයට 10.6 දක්වා වර්ධනය විය. රුපියල් දශ ලක්ෂ 8,994 ක් වූ දේශීය ණය සේවාකරණ වටිනාකම සියයට 5 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කළ අතර, රුපියල් දශ ලක්ෂ 30,861 ක් වූ දේශීය ණය සේවාකරණ වටිනාකම පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 27 ක් වැඩිවීමක් වාර්තා කෙරිණි. දේශීය ණය සේවාකරණයෙහි වූ මෙම වැඩිවීම ඉහළ පොළී අනුපාතයන් යටතේ සේවාකරණය කරන ලද දේශීය ණය ප්‍රමාණය වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලයකි. රාජ්‍ය ණය සේවාකරණය පිළිබඳ දත්තයන් සංඛ්‍යා සටහන් අංක 1.55 හි දක්වා ඇත.

1.55 සංඛ්‍යා සටහන

රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් (1987 - 1991)

රුපියල් දහ ලක්ෂ

ශීර්ෂය	1987	1988	1989	1990	1991 තාවකාලික
ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	15,749	22,270	23,890	32,878	39,855
(i) ණය ආපසු ගෙවීම්	5,592	9,680	9,538	12,210	17,782
(අ) දේශීය (මැදි හා දිගුකාලීන)	902	4,471	3,796	7,304	12,901
(ආ) විදේශීය	4,690	5,209	5,742	4,906	4,881
(ii) පොළී ගෙවීම්	10,157	12,590	14,352	20,668	22,073
(අ) දේශීය කෙටිකාලීන	7,593	9,694	11,015	16,990	17,960
මැදි හා දිගුකාලීන	3,094	4,198	5,075	9,563	10,410
(ආ) විදේශීය	4,499	5,496	5,940	7,427	7,550
(ආ) විදේශීය	2,564	2,896	3,337	3,678	4,113
පොළී ගෙවීම්/වර්තන වියදමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස	25.7	27.3	25.2	28.8	26.4
ණය සේවාකරණ ගෙවීම් / දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස	8.0	10.0	9.5	10.2	10.6

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.